

NAPLÓ

Az apátság védőszentjének ünnepéhez közeledve november 5–11. között tartottuk a *Szent Márton-hetet*, amelynek tematikája idén az *árvaság* volt. Mottóként az Istenhez forduló zsoltár-verset választottuk: „*Rád hagyatkozik az elhagyott, az árvának Te vagy oltalma.*” (Zsolt 9,35) A jótékonyági gyűjtéssel az erdélyi *Havadtői Gyermekotthon*t támogattuk. Már két héttel korábban diákjaink egy csoportja Juhász-Laczik Albin és Ontko Henrik atya vezetésével testvériskolánk, a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium meghívására *Csíkszeredán* járt. A személyes élmények alapján tudták idehaza bemutatni az ott élő árva gyerekek helyzetét. A tematikus héten diákjaink másik csoportja látogatást tett a kőszegi SOS Gyermekfaluba, egy következő csoport pedig Sopronba, Hegykőre és Harkára látogatott (a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer három intézményébe). Havadtőről és a kőszegi SOS Gyermekfaluból vendégeket is fogadtunk. Az ő jelenlétükben került sor kerekasztal-beszélgetésre a Dísztremben *Árvák Magyarországon és Erdélyben – árvaság és szociális gondoskodás* címmel, amelynek résztvevői **Halmágyi Ildikó** református lelkész, a havadtői árvaház vezetője, **dr. Szopka Zsolt**, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Győr-Moson-Sopron Megyei Kirendeltség igazgatója, valamint **Tóth Zsuzsanna**, az SOS Gyermekfaluban Kőszegen a nevelőszülői hálózat vezetője voltak. Diákjaink árva gyermeket befogadó családokkal is találkoztak, közöttük Tihanyi Gáborral és Judittal. Az elfogadásról szóló beszélgetéseknek ezt a címet adtuk: *Szívből született gyermekek – Ha világra jöttünk, hol vagyunk otthon.* **Takács Karolina** (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság) *Ki vagyok én?* címmel tartott

a témáról előadást. Sorsokról és reményekről volt szó – az életre készülve – a jelenlévő vendégekkel. Esténként filmek segítettek felkészülésünket (*Twist Olivér, 1993 nyara*), míg az utolsó nap délutánján bolhapiac és tombola segítette az adománygyűjtést, amelyen több mint 1 300 000 Ft gyűlt össze. Szent Márton ünnepén (11-én) délelőtt diákjaink találkoztak **Varga László** kaposvári püspökkel a Díszteremben, ahol a fiatalok a papságra való meghívásáról, mai működéséről, életének VARGA-betűiről mesélt (segédmunka, politikai incidensek, budapesti kitiltás után, 1982-ben mégiscsak eljutott a pappá szentelésig), majd a rövid bevezetés után kérdésekre válaszolt. Az első az ellenszereztetetre vonatkozott. A püspök atya hangsúlyozta: nem kell valamit éreznünk is ahhoz, hogy megszabaduljunk a gyűlölettől vagy a haragtól. Elég akarunk és kimondanunk, s a másik „adósságát” nagylelkűen elengednünk. Püspöki „jelmondata” valójában nem mondat, csupán egyetlen szó: *irgalom*. Szent Márton ünnepi miséjén a homíliában különösen aktuális volt visszatekintenie arra, mire tanították a szegények. *Isten jót tesz velünk általuk, ha megnyitjuk előttük a szívünket és az ajtónkat. Az evangélium tanításához hűségesen, válaszolva az idők jeleire, fel kell ismernünk, hogy egyetlen dolog van az életünkben, amely nem tűri a határokat: a szeretet. Ugyanakkor alázattal be kell ismernünk, hogy van egy dolog az életünkben, amely határok nélkül nem működik, és ez a szeretet. Az igazi feladatunk a szegényekkel kapcsolatban nem a sajnálatból fakadó jótékonykodás, hanem az, hogy helyet adjunk nekik az életünkben. Hogy belássuk: mi magunk is szegények, rászorulók, sérültek vagyunk, az ő szeretetükre szorulók. A szegények szeretetére, akiknek bizalmán keresztül Isten ajándékai érkeznek hozzánk. A szegény mindig többet: több szeretetet, figyelmet, odaadást kíván. Az ő és a magunk érdekében azonban egyaránt fontos a határok kijelölése.* Az ünnepi ebéden munkatársaink, tanár kollégáink voltak a vendégeink, a vacsorán pedig a Márton nevű diákjaink. Az ünnepet a **Dés András Trió** koncertje zárta a Díszteremben. A Pannonhalmi Főapátság 2000 óta hívja az MKB Bank, a Herendi Porcelánmanufaktúra és a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok belső munkatársait, barátait és partnereit a Szent Márton-napra, amelynek keretében az arra érdemesnek átadják a Szent Márton-díjat. Az elismerést olyan személyiségnek adományozzák, aki az előző években a legtöbbet tette a valamikori Pannónia területén lévő kulturális és turisztikai, valamint térségfejlesztő programok megvalósításáért. Idén az alapítók egyhangú döntéssel **Rolla János** Kossuth-díjas magyar hegedűművésznak, a Liszt Ferenc Kamarazenekar koncertmesterének ítélték a Szent Márton-díjat. A díjazott laudációjában **Hortobágyi Cirill** főapát úr kiemelte: Rolla János személyében nemcsak egy világhírű művészrel, hanem igaz baráttal is gazdagodott a főapátság. Ünnepi beszédében főapát úr arra emlékeztette a jelenlévőket, hogy 1996-ban

ezen a helyen a következőket mondta II. János Pál pápa: *Legyen a ti apátságotok mindig nyitott otthon a testvérek gondjai előtt; kötelezzétek el magatokat a dialógusra, a másik fél meghallgatására és a közeledésre!* A főapátság kulturális-spirituális küldetésének középpontjában évek óta a dialógus áll – hangsúlyozta Cirill főapát úr. Arról is szólt, hogy Szent Márton szülőhelyén fontosnak tartja hitelesen megélni az osztozás örömét, és erre meghívni másokat is. *Aki valaha is részt vett valamilyen rászorulókat támogató akcióban, az az osztozás örömét tapasztalhatta meg; és azt is, hogy a másik embernek leginkább a személyes szeretetre van szüksége az emberhez méltó ellátáson túl. A köpenyét a koldussal megosztó Szent Márton spontán, a konkrét ember helyzetében a legfontosabbat nyújtó jótette hiteles emberi, keresztény, bibliai lelkületből fakadt. És amikor álmában Krisztust látta, vállán a fél köpenyével, Márton öröme, békéje teljessé vált. Azt kívánom mindannyiunknak, hogy ne adjuk alább: legyenek Szent Mártonhoz hasonló élményeink! Az osztozás örömeinek konkrét pillanatai, amikor is a minket adományával elhalmozó Istenhez kerülünk közelebb. Legyen a mi közös Szent Márton Napunk egyszerre a kulturális tapasztalat, a párbeszéd, a meghallgatás, az osztozás és az istentapasztalat élménye!* Az este ünnepi koncertjén felcsendült J. S. Bach Magnificatja az **Anima Musicae Kamarazenekar** és az **Ars Longa Énekegyüttes** előadásában (művészeti vezető: G. Horváth László és Dinyés Soma, hangversenymester: Rolla János). Az ünnepség hagyományos újbor-áldással és állófogadásos vacsorával ért véget.

A filmklub keretében került bemutatásra a Díszteremben 14-én az *Egy nap* című, Cannes-ban a Kritikusok Hete kategóriában indult, és a filmkritikusok FIPERSCI-díját elnyert film. Vetítés után vendégünk volt **Szilágyi Zsófia** filmrendező. Jelen volt az egyik gyermek-szereplő, Barcza István tanár úr **Ambrus** fia is.

A Gimnázium Galériájában 16-án **Verba Andrea** művészettörténetész nyitotta meg **Orosz István** grafikusművész (a Nemzet Művésze) *Dürer az erdőben* című kiállítását.

Kiállítás-záró beszélgetésre, finisszázsra került sor 19-én a *Kibékülés* kurátorával és művészeivel, Mélyi Józseffel, illetve Szikra Renátával, Siposs Zoltánnal, Erhard Miklóssal, Esterházy Marcellel, Imre Mariannal és Nemes Csabával. Először a kiállítóterben a bencés szerzetesek voltak a beszélgetőtársak, ők reflektáltak a művekre, majd a Gimnázium Dísztermében: Bagyura Dávid, Babják András, Bodnár László, Gyenese Domonkos, Szabó Simon, Báró Márton, Borka Vince diákok és Dejcics Konrád atya. Mélyi József így összegezte az eszmecserét: *Vajon milyen értelemben lehet nyitott a mindennapjaiban egy csaknem másfél évezredes regula elveire épülő közeg a kortárs képzőművészet megközelítésmódjaira? Vagy a másik irányból: vajon mennyire képes kitárulkozni a gyakran önnön korlátlanak látszó nyitottságával küzdő művészeti világ, ha egy zártabb közösség*

- múltjával és jelenével kerül szembe? A Kibékülés című tárlat – már maga a szó is egyszerre köthető a nyitáshoz és a feltáráshoz – nem feltétlenül a kérdésekre közösen adható válaszokat keresi, hanem a nyitásra alkalmas felületeket. Nem a kibékülés receptjét adja meg, csupán a hozzá vezető utak létezésének lehetőségét mutatja fel.*
- A Pannonhalmi Területi Apátságához tartozó plébániák hívei idén Ravazdon rendezték meg a hagyományos **Szent Erzsébet-ünnepet** 19-én, ahol közös szentmise és agapé alkalmával a Karitás céljaira gyűjtést is tartottak.
- A Díszteremben tartott előadást **Horváth Gyula** (1998-ban végzett diákunk) *A Masat-1-től az úridőjárásig* címmel. Előadásában mesélt a Masat-1 fejlesztéséről és üzemeltetéséről, s bemutatta az általa vezetett úripari céget olyan projekteken keresztül, mint a REDCUBE, amelynek elsődleges célja az **úridőjárás monitorozása**. 2012. február 13-án startolt Francia-Guyunsról Magyarország első műholdja, a Masat-1. A kis maszat minden várakozást felülmúlóan hibátlanul működött, és jelentős nemzetközi visszhangot keltve kimagasló teljesítményt ért el. Az előadó a Budapesti Műszaki Egyetem oktatójaként a műholdat kifejlesztő csapat projektmenedzsere volt.
- Cirill főapát úr és bencés közösségünk idén is meghívta vállalkozó kedvű 12. évfolyamos diákjainkat, hogy a monostorban a **szereztesközösséggel együtt töltsenek** egy hétvégét. Részt vettek a közös imádságokon, étkezéseken, beszélgetéseken – sokféle módon találkozva az atyákkal és testvérekkel.
- Advent** első vasárnapja előtti szombaton, december 1-jén a monostor kapuja előtti feszületnél gyűjtöttük meg az első adventi gyertyát, Hortobágyi Cirill főapát úr elmékedése után a bazilikában vettünk részt közösen a Vesperáson, majd a Díszteremben adventi hangverseny következett. A diákok számára ennek a készületi időnek az egyik legfontosabb eleme az adventi vasárnap estéken tartott gyertyagyújtás, amely szinte minden pannonhalmi diák meghatározó élményévé válik. A gyertyagyújtáskor énekelt zsoltárok Isten dicséretére indítanak, az izaiási prófécia a várakozás lelkiületébe kapcsol be, az elmékedés pedig a várakozás aktuális vonatkozásaira hívja fel a figyelmet.
- A szerzetesközösség vacsoráján, 14-én találkoztunk II. Ignác Efrém szír ortodox pátriárkával, s ismertük meg problémáikat. Ugyanezen az estén evangélikus testvéreink tartottak adventi áhítatot a Bazilikában. A Gimnázium Dísztermében pedig a Sárarany zenekar adott koncertet *„Egy a madár a hangjával”* címmel. A műsor a 19. század világát idézte meg zenével, énekelt versekkel. Folklorizálódott versek hangzottak el a Szigetközből, Mezőségről és Moldvából.
- Kézműves mesterek segítségével ajándékkészítéssel és az új Díszteremben a **karácsonyváró közös énekléssel** készültek diákjaink karácsony ünnepére.

- Advent negyedik vasárnapján a konventmisén a *Siket és Nagyothalló* testvéreink kisebb csoportja vett részt – jelnyelvi tolmács segítségével, amelyet agapé és beszélgetés követett.
- A karácsony másnapján (26-án) a Bazilikában **Kály-Kullai Rita** orgonaművész adott hangversenyt (a nagy érdeklődésre való tekintettel két időpontban is).
- Szent János napján (27-én) a Bazilikában ige-liturgia keretében *áldotta meg* Főapát úr a környékbeli borgazdák *borait*, akik Isten áldását kérték munkájuk gyümölcisére.
- Az esztendő utolsó estéjén Vesperás keretében adtunk hálát az elmúlt időszak ajándékaiért. Ezen már részt vettek azok, akik jelentkeztek a „csendes szilveszterre”. Ők az előző évekhez hasonlóan olyan 18–35 éves fiatalok voltak, akik Jézus megtestesülésének ünnepét követően szívesen időztek néhány napot Isten közelségében; akik az év utolsó napjait csendben és imádságban akarták eltölteni, de az asztalközösséget és a fiatalos társaságot is értékelik.
- A bencés szerzetesközösség év eleji *lelkigyakorlatát* **Michael Casey** OCSO ausztrál (trappista) atya tartotta január 2–6. között, amelyen a következő témák szerepeltek: a közösség mint egyház, az Ige hallgatói, személyes imádság, fogékonyság az emberekre, sem szolgák, sem gyermekek, munka, önmérséklet, testvériség. Az elmélkedések vízkereszt ünnepével (víz- és házszenteléssel) fejeződtek be.
- A Díszteremben 10-én **Fejérvári Zoltán** adott *zongorahangversenyt*, a műsoron Schumann, Janáček és Bartók természeti zenéi szerepeltek. Fejérvári Zoltán, a Zeneakadémia Kamarazene Tanszékének oktatója, több kamarazenei fesztiválon vett részt, többek közt a pannonhalmi Arcus Temporumon. 2014-ben megkapta a Junior Prima Díjat, több nemzetközi zongoraversenyen is sikeresen szerepelt. 2017-ben megnyerte a Montréali Nemzetközi Zongoraversenyt.
- A *Krisztus-hívők egységéért* imádkoztunk 17-től egy hétig. A bevezető este diákjainkkal együtt a Bazilikában ökumenikus Vesperás keretében **Zalatnay István**, az Erdélyi Református Gyülekezet vezető lelkésze tartott igehirdetést.
- A szerdai filmklub alkalmával a Díszteremben **Csuja László** *Foszfór* című rövidfilmjét és *Virágvölgy* című nagyjátékfilmjét tekintettük meg. A vetítésekhez kapcsolódóan 18-án **Gelencsér Gábor** filmesztéta beszélgetett a filmrendezővel és a film operatőrrel, **Vass Gergellyel**, öregdiákunkkal. *A boldogságkeresés lehetetlen. Mindenkivel van ilyen, hogy ha elképzeled a jövődet, ahogy boldogan élsz, akkor mindenképpen hozzáképzelsz egy helyet is. Tulajdonképpen ez a Virágvölgy, ennek a keresése, és ennek a vállalkozásnak a lehetetlensége. Ez érdekelt igazán. Soha nem fogunk oda eljutni, vagy ha igen, akkor az egy rogyant istálló lesz – írta Csuja László filmjéről.*
- Urunk bemutatásának ünnepén, *a szerzetesek napján*, február 2-án a közösen ünnepelt gyertyaszentelés után a homíliában

Cirill főapát úr a következőkre hívta fel a figyelmet: *Ez a gyermek a világoosság és az üdvösség, akire a világ régóta vár! Mária és József ottani ámulata, csodálkozása olyan felismerés, ami az életet megújítja! Elindítja egy új cél felé! Egy ilyen ámulatban az ember végtelenre irányuló vágya elindul a beteljesedés felé! Ebben az ámulatban nyílik fel a szemünk és ismerjük fel Isten tetteit az életünkben. Egy ilyen ámulatban alakul ki egyfajta érzék Isten nagy csodáira társainkban és a világban. Mária és József ámulata később is megmarad! A felnyílt szemük mindvégig lát, amikor Isten bölcsessége megnyilvánul a gyermekeken. Szerzeteséletünk lényege ez az ámulat, ez a meghívottság, ez a felnyílt szemünk! Órizzuk hát életünk minden napján!*

Ugyancsak aznap este a Díszteremben **Alpár Balázs** tartott előadást *Mindenre KÉPes HANGhatások – avagy mit csinál egy filmzeneszerző?* címmel. Szó volt többek közt arról, merre halad ma a filmzene, mit kommunikálnak komoly- és könnyűzenei stílusok. Az előadó néhány szombati énekórának is vendége volt.

Február elején került sor a 10. osztályosok egyhetes *művészeti kurzusára*: a fotókurzust **Philippe Brame**, a színjátszó-kurzust **Sophie-Marie Bouts**, a film-kurzust pedig **Hartyándi Mátyás** és **Halla Gábor** vezette. A kurzus zárásaként a héten készült fotók megtekintése után az A osztályból a színjátszók Shakespeare néhány drámájának részletét, a B osztályosok pedig *A vihar* című drámájának részleteit adták elő. A legszebb fotókból kiállítás is nyílt az új Galériában, az elkészült kisfilmeket pedig a két osztály filmesei együtt mutatták be a Díszteremben.

Harminc évvel ezelőtt, 1989. február 11-én szentelte **Várszegi Asztrik** bencés szerzetest négy paptestvérével együtt püspökké Paskai László bíboros Esztergomban. A pannonhalmi bencés szerzetesközösség február 15-én ünnepi szentmise keretében adott hálát Asztrik atya püspökké szenteléséért, ahol Matusz Hugó perjel mondott szentbeszédet. A jubileumát ünneplő így foglalta össze eddigi szolgálatát: *A létből fakadó derű abból is fakad, hogy tudom, jó ügyet szolgáltam, Isten ügyét. Nem rang szerint, mert püspök, mert főapát vagyok vagy voltam, hanem elkötelezett felelősséggel szerzetesként, papként. Isten országa bennünk és köztünk van, az Egyház nem önmagáért létezik, hanem a másikért, a meghívottakért és a meghívandókért. A szerzetespapi hivatásomat is ez határozta meg. És honnan fakad a derűm? Az egyértelmű elkötelezettségemből, a tudatosan vállalt reményemből, és abból, hogy még azokat is, akiket mindenki leír, azokat is szeretném segíteni, felemelni. Azt gondolom, hogy eddigi életemben, helyzetemben ez kötelességem volt. Egy olyan magyar társadalomban pedig, ahol hiányzik a másik tisztelete, keresztény kötelességem is volt.*

A Gimnázium Díszteremében 15-én este **Vassányi Miklós** filozófus, vallástörténész tartott előadást *Kepler és az egyházak,*

avagy egy felekezetek feletti a felekezetek között címmel. Kepler – aki matematikus mivolta mellett majdnem teljesen képzett teológus is volt – lutheránusnak született, és élete végéig tartotta magát az Ágostai Hitvalláshoz. A krisztusi test mindenütt-jelenvalóságának lutheri dogmáját azonban nem tudta elfogadni, ezért az evangélikus egyházból kizárták. A kálvinizmussal csupán az Úrvacsora-tan kapcsán szimpatizált, míg a jezsuita rend szerette volna elérni Kepler áttérését a katolicizmusra. Ez a helyzet a reformáció és ellenreformáció talán legküzdelmesebb időszakában, a 17. század első évtizedében végül a legrosszabb kimenetelhez vezetett: Kepler nem lehetett a lutheránus egyház tagja, és a jezsuiták sem tudták katolikus hitre téríteni – így a kora újkor egyik nagy felekezetek feletti és az egyházak újraegyesítését szorgalmazó gondolkodója végül felekezet nélkül halt meg.

Idén tizenharmadik alkalommal találkozhattunk 16-án a **Jótekonysági Bencés Bál**on Budapesten a Groupama Aréna rendezvénytermében. Bálunk rendi fővédnöke **Cirill** főapát úr, világi fővédnöke **Ruprecht László** kreatív séf, a Stílusos Vidéki Éttermiség (SVÉT) elnöke, háziasszonya pedig **Borbás Marcsi**, számos nagysikerű főzőműsor vezetője. A bál idei jótekonysági célja a pannonhalmi gimnáziumi konyha támogatása.

A kommunizmus áldozatainak témáját idén 20-án a történelem fakultációra járó diákjaink kutatásai segítségével jártuk körül. Az ő fényképekkel illusztrált beszámolóit hallgattuk meg kisebb csoportokban, majd **Asztrik** emeritus főapát úr és **Dénesi Tamás** rövid előadása foglalta össze a tapasztalatokat.

A „pártok” felvonulásával kezdődött el diákjaink körében az idej farsang, aminek keretében szombaton „királyválasztásra” került sor. Farsangvasárnap, március 3-án este a Diszteremben az **Irish Coffee** adott koncertet. Zenéjükhöz ír, skót, angol dallamok szolgálnak alapul; évenként egyszer állnak össze feleleveníteni a tengerészek és mások nevezetes történeteit.

Hamvazószerdán, 6-án a Bazilikában diákjainkkal és munkatársainkkal együtt kezdte el bencés közösségünk a húsvéti előkészületi időt a hamvazással. **Cirill főapát úr** Joel próféta szavaiból kiindulva adta nagybőjti buzdítását: *Megtérésünk nem rekedhet meg külső formáknál. A szív a lényünk mélye, idáig kell lehatolnia megtérésünknek. A szív az, ahol döntéseink születnek, ahonnan szeretet vagy gyűlölet támad, ahol megnyilunk vagy bezárulunk egymás felé. A szív az a hely, ahol Isten igéje jó talajra vagy kövekre talál bennem. A böjtidőnek a szíobe, lényünk mélyébe kell lehatolnia. Csak akkor van ma értelme homlokunkat hamuval megjelölni, ha tudatosul bennünk, hogy egyedül Isten életünk ura, mi pedig hamu vagyunk. Megvonni magunktól ételt, italt csak akkor van értelme, ha akaratumkat a jóban erősítjük, hogy Isten akaratát megtegyük. Az imádságra több időt hagyni csak akkor van értelme, ha nyitottabbá válunk Isten hívására.*